

Reg. No. : .....

Name : .....

FY-819

IMPROVEMENT/SUPPLEMENTARY EXAMINATION, OCTOBER 2022

Part – III

Time : 2½ Hours

SANSKRIT SASTHRA

Cool-off time : 15 Minutes

(Optional)

Maximum : 80 Scores

निर्देशाः

- 15 निमेषाः समाश्वाससमयः ।
- प्रश्नान् पठितुं इच्छानुसारं चयितुम्, उत्तराणि क्रमीकर्तुं च अयं समयः उपयोक्तव्यः ।
- प्रश्नस्य निर्देशान् सश्रद्धं पठित्वा अवगम्य च उत्तराणि लेखनीयानि ।
- प्रश्नानाम् अङ्काः तत्र-तत्र दत्ताः ।
- उत्तरलेखनाय समयः अङ्काः च परिगणनीयाः ।

നിർദ്ദേശങ്ങൾ:

- 15 മിനിറ്റ് സമാശ്വാസ സമയമാണ്. ഈ സമയം ചോദ്യങ്ങൾ വായിക്കുന്നതിനും ഇഷ്ടമുള്ള ചോദ്യങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനും ഉത്തരങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യാനും ഉപയോഗിക്കാം.
- ഓരോ ചോദ്യവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം വായിച്ചു മനസ്സിലാക്കിയ ശേഷം ഉത്തരമെഴുതുക.
- ഓരോ ചോദ്യത്തിനുമുള്ള സ്കോർ അതോടൊപ്പം നൽകിയിരിക്കുന്നു. ഉത്തരമെഴുതുമ്പോൾ സമയവും സ്കോറും പരിഗണിക്കണം.

‘क’ विभाग: (व्याकरणम्)

1. (क - ज) अधोदत्तेषु प्रश्नेषु पञ्चनामुत्तराणि लिखत । (5 × 1 = 5)

(क - ज) അഞ്ച് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ബ്രാക്കറ്റിൽ നിന്നും തിരഞ്ഞെടുത്തെഴുതുക. ഒരു സ്കോർ വീതം.

(क) स्वरितसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ?

(तस्यलोपः, उच्चैरुदात्तः, समाहारः, स्वरितः)

(ख) अनुदात्तसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ?

(समाहारः स्वरितः, नीचैरनुदात्तः, तस्यलोपः)

(ग) ‘सपादसमाध्यायीं प्रति त्रिपाद्यसिद्धा, त्रिपाद्यामपि पूर्वं प्रति परं शास्त्रमसिद्धं स्यात्’ इति सूत्रार्थः । सूत्रं किम् ?

(लोपः शाकल्यस्य, पूर्वत्रासिद्धम्, वृद्धिरेचि)

(घ) वृद्धि संज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ?

(आद्गुणः, वृद्धिरादैच्, इकोथगचि)

(ङ) ‘यरः पदान्तस्य अनुनासिके परे अनुनासिको वा स्यात्’ इत्यर्थः । सूत्रं लिखत ।

(ष्टुना ष्टुः, यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा, नोः षि)

(च) ‘सत् + चित् = सच्चित् ।’ अत्र सन्धिकार्ये सूत्रं किम् ?

(शात्, स्तोः श्चुना श्चुः, झलां जशोऽन्ते)

(छ) विप्रतिषेधे _____ कार्यम् ।

(पूर्व, परं, लोपः)

(ज) कर्तृकरणयोः _____ ।

(प्रथमा, द्वितीया, तृतीया)

2-7 अधोदत्तात् चतुर्णां सूत्रार्थं लिखत । प्रत्येकस्य अङ्कद्वयम् ।

(4 × 2 = 8)

2 മുതൽ 7 വരെ നാല് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക 2 സ്കോർ വീതം.

2. सुमिडन्तं पदम् ।

3. स्थानेऽन्तरतमः ।

4. मोऽनुस्वारः ।

5. रोरि ।

6. हेतौ ।

7. अपादाने पञ्चमी ।

8-11 त्रयाणामुत्तराणि लिखत । प्रत्येकस्य त्रीणि अङ्कानि ।

(3 × 3 = 9)

8 മുതൽ 11 വരെ മൂന്ന് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. മൂന്ന് സ്കോർ വീതം.

8. सूचनानुसारं पेटिकातः चित्वा सन्धत्त ।

सूचना → सुधी + उपास्यः = सुध्युपास्य ।

मधु + अरिः = _____ ।

धातृ + अंशः = _____ ।

लृ + आकृतिः = _____ ।

लाकृतिः, मध्वरिः, धात्रंशः

9. यथोचितं योजयत ।

(क)

(ख)

अप् + मथम् - वागीशः ।

वाक् + ईशः - रामश्शेते ।

रामस् + शेते - अम्मयम्

10. अघोस् + याहि – अघोयाहि इति सन्धिकार्ये उचित सूत्राणि पेटिकातः निर्धार्य लिखत ।

अघोस् + याहि

अघोर् याहि - _____ ।

अघोथ् याहि - _____ ।

अघोयाहि - _____ ।

ससजुषो रुः, भो भगो अधो अपूर्वस्य योऽशि, हलि सर्वेषाम्

11. “शिवस्+ वन्द्य” = शिवोवन्द्यः इति सन्धिकार्ये स्वखालित्यं चेत् निवारयित्वा लिखत ।

शिवस् + वन्द्यः

शिवर् वन्द्यः - हशि च ।

शिवउ वन्द्यः - आद्गुणः ।

शिवो वन्द्यः - ससजुषो रुः ।

12 – 15 त्रयाणां उत्तरं लिखत । प्रत्येकस्य प्रश्नस्य चतुरङ्काः ।

(3 × 4 = 12)

12 മുതൽ 15 വരെ മൂന്ന് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. 4 സ്കോർ വീതം.

12. वर्णस्थानानि पेटिकातः चित्वा लिखत ।

अकुहविसर्जनीयानां _____ ।

इचुयशानां _____ ।

ऋटुरषाणां _____ ।

लृतुलसानां _____ ।

कण्ठः, दन्तः, मूर्धा, तालुः

13. पेटिकायां दत्तेषु सूत्रेषु प्रगृह्यसूत्राणि चित्वा लिखत ।

उच्चैरुदात्तः, ईदूदेद्विवचनं प्रगृह्यं डेर्यः, अदसोमात्, समाहारः
स्वरितः, ओत्, सुपि च, प्लुतप्रगृह्या अछिनित्यम्

14. ‘क’ विभागे प्रदत्ताः सन्धत्तपदैः ‘ख’ विभागे प्रदत्तेभ्यः सन्धिच्छेदपदाः सह योजयित्वा लिखत ।

‘क’ विभागः

‘ख’ विभागः

हरिं वन्दे

रामस् + चिनोति

वाग्विलासः

मरुत् + लोलिता

मरुल्लोलिता

वाक् + विलासः

रामश्चिनोति

हरिम् + वन्दे

15. द्वितीया, तृतीया, चतुर्थ, पञ्चमी विभक्ति विधायकानि सूत्राणि पेटिकातः निर्धार्य लिखत।

अभिपूर्वः, कर्मणि द्वितीया, अनुर्लक्षणे, कर्तृकरणयोस्तृतीया,
हेतौ, चतुर्थो सम्प्रदाने, सहयुक्तेऽप्रधाने, अपादाने पञ्चमी

16 – 17 एकस्य उत्तरं लिखत । षडङ्काः ।

(1 × 6 = 6)

16 മുതൽ 17 വരെ ഒരു ചോദ്യത്തിന് ഉത്തരമെഴുതുക. 6 സ്കോർ.

16. अधोदत्तानि माहेश्वरसूत्राणि क्रमानुसारं लिखत ।

ए ओङ्, ऋ लृक्, ऐ औच्, अ इ उण्, लण् ह य व र ट् ।

17. सूचनानुसारं रेखाङ्कितपदानां विभक्तिः सप्रमाणं लिखत ।

(क) हरिं भजति ।

(ख) ग्रामात् आयाति ।

(ग) विप्राय गां ददाति ।

सूचना → हरिं – कर्मसंज्ञा, द्विताय विभक्तिः ।

ग्रामात् – अपादानसंज्ञा, पञ्चमी विभक्तिः ।

विप्राय – सम्प्रदायसंज्ञा, चतुर्थी विभक्तिः ।

‘ख’ विभागः (तर्क संग्रहः)

18. क - ज अधोदत्तेषु प्रश्नेषु पञ्चनामुत्तराणि चित्वा लिखत ।

(5 × 1 = 5)

ക മുതൽ ജ വരെ 5 ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ബ്രാക്കറ്റിൽ നിന്നും ശരിയായ ഉത്തരം തിരഞ്ഞെടുത്തെഴുതുക. ഓരോ സ്കോർ വീതം.

(क) आस्तिकदर्शनं किम् ? (चार्वाकं, न्यायं, जैनं)

(ख) कति कर्माणि ? (पञ्च, सप्त, नव)

(ग) आकाशं कीदृशम् ? (शीतगुणकं, शब्दगुणकं, गन्धगुणकं)

(घ) रसनग्राह्यो गुणो _____ । (रसः, गन्धः, स्पर्शः)

(ङ) इन्द्रियार्थसन्निकर्षजन्यं ज्ञानं किम् ? (अनुमानं, प्रत्यक्षं, उपमानं)

(च) व्याप्तिविशिष्ट पक्ष धर्मताज्ञानं _____ । (पक्ष धर्मता, परामर्शः, अनुमितिः)

(छ) अनुकूलवेदनीयं किम् ? (सुखं, दुःखं, द्वेषः)

(ज) नित्य सम्बन्धः कः ? (सामान्यं, विशेषः, समवायः)

19 – 24 अधोदत्तेषु चतुर्णां प्रश्नानां उत्तराणि वाक्येन वाक्यद्वयेन वा लिखत । (4 × 2 = 8)

19 മുതൽ 24 വരെ ഏതെങ്കിലും 4 ചോദ്യങ്ങൾക്കുത്തരം ഒന്നോരണ്ടോ വാക്യത്തിൽ എഴുതുക. 2 സ്കോർ വീതം.

19. को नाम समवायः ।
20. तेजसः लक्षणं किम् ?
21. मनः कः ?
22. गन्धस्य लक्षणं किम् ?
23. गुरुत्वं किमिति लिखत ।
24. उपमितेः लक्षणं लिखत ।

25 – 28 त्रयाणां प्रश्नानां उत्तराणि लिखत । (3 × 3 = 9)

25 മുതൽ 28 വരെ ഏതെങ്കിലും 3 ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. 3 സ്കോർ വീതം.

25. यथोचितं योजयत ।
सांख्यं - गौतमः
योगं - कपिलः
न्यायं - पतञ्जलिः
26. द्रव्याणि कति ? कानि ?
27. असमवायिकारणस्य लक्षणं उदाहरणं च लिखत ।
28. लिङ्गं कति विधम् ? के ?

29 – 32 अधोदत्तेषु त्रयाणां प्रश्नानां उत्तराणि लिखत ।

(3 × 4 = 12)

29 മുതൽ 32 വരെ ഏതെങ്കിലും 3 ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക. 4 സ്കോർ വീതം.

29. व्याप्तिं विशदयत ।

30. द्रवत्वस्य विभागान् विशदयत ।

31. यथोचितं योजयत ।

संयोगः - अभावप्रत्यक्षं

समवायः - शब्दत्वप्रत्यक्षं

समवेतसमवायः - शब्दप्रत्यक्षं

विशेषणविशेष्यभावः - घटप्रत्यक्षं

32. शक्तिं आधारीकृत्य टिप्पणी लिखत ।

33 - 34 एकमधिकृत्य सूचनानुसारं उपन्यासमारचयत ।

(1 × 6 = 6)

33 മുതൽ 34 വരെ ഒന്നിനെക്കുറിച്ച് സൂചനയനുസരിച്ച് ഉപന്യാസം എഴുതുക. 6 സ്കോർ.

33. इन्द्रियार्थसन्निकर्षाः।

सूचना – (घटप्रत्यक्षं, घटगतरूपप्रत्यक्षं, घटगतरूपत्वप्रत्यक्षं, शब्द प्रत्यक्षं, शब्दत्वप्रत्यक्षं, अभावप्रत्यक्षं)

34. सूचनानुसारं पञ्चावयवसाहाय्येन परार्थानुमानं विशदयत ।

सूचना – (प्रतिज्ञा, हेतुः, उदाहरणं, उपनयः, निगमनं, धूमात् अग्नेः अनुमानं)

